

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

К.е.н., М.В. Негрей

Львівський національний університет імені Івана Франка

Україна, м. Львів

marina.nehrey@gmail.com

Конкурентоспроможність сучасної держави все в більшій мірі залежить від наявного в ній розвинутого інтелектуального потенціалу. Розвиток економіки, заснованої на інтелекті, вимагає підготовки та залучення висококваліфікованих дослідників і фахівців для забезпечення суспільного господарства країни наукоємними високотехнологічними розробками, спрямованими на вирішення питання енергетичної і сировинної незалежності держави. Україна характеризується високим рівнем освіченості дорослого населення (99,4%), високим загальним рівнем освіти, великий відсоток населення отримує вищу освіту. За оцінками вчених потужність інтелектуального потенціалу становить 137-138 млрд. доларів.

Проте за роки реформування економіки України вітчизняна наука потрапила під вплив негативних факторів, які гальмують розвиток її технічного і економічного прогресу, зокрема, це низька інноваційна сприятливість промисловості України, низька соціально-економічна привабливість роботи науковців в державних закладах; низький рівень захищеності інтелектуальної праці; відсутність системи виявлення, виховання і закріплення інтелектуальної еліти в Україні; фізичне і моральне старіння переважної частини матеріально-технічної бази наукових установ; невідповідність освітніх програм сучасним вимогам суспільства. За даними Держкомстату, за останні 10 років чисельність фахівців, які виконували наукові та науково-технічні роботи у вузівському секторі, скоротилася більш, ніж на 60 %. В результаті таких втрат стан інтелектуального потенціалу набуває загрозливого характеру для інноваційного розвитку країни та її економічної незалежності.

Перехід суспільства на інноваційний шлях розвитку ставить до системи освіти нові вимоги. Основним завданням сучасних освітніх програм повинно

бути навчання людей самостійно оволодівати новими знаннями та інформацією, навчатися, сприймати та продукувати зміни, виробляти потребу в навчанні упродовж всього життя.

Розвитку інтелектуального потенціалу України сприятимуть наступні заходи: істотне покращення матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів, передусім забезпечення сучасним обладнанням дослідницьких лабораторій; забезпечення своєчасною і якісною інформацією за передовими прогресивними науковими напрямками у світі та розвитком інформаційних мереж; удосконалення системи захисту прав інтелектуальної власності та адаптація вітчизняного законодавства до міжнародних норм; підвищення престижності та заохочення діяльності науково-дослідних установ.

Ефективне використання інтелектуального потенціалу України можливе лише за адекватного фінансування системи освіти і наукових досліджень. Створення технопарків, наукових та дослідницьких парків, бізнес-інкубаторів та чи інноваційних центрів – все це може сприяти підвищенню попиту на інтелектуальний потенціал, його збереженню та розвитку.

Забезпечення в Україні європейських стандартів якості життя і високих темпів економічного зростання вимагає формування системного підходу до державно-правового стимулювання розвитку інтелектуального потенціалу суспільства, визначення довготермінових стратегічних цілей розвитку національної інноваційної системи як на рівні регіонів, так і держави в цілому.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. The publications of the United Nations on economic and social affairs - UNDESA. – <http://www.un.org>
2. Аналіз сталого розвитку – глобальний і регіональний контексти: У 2 ч. / Міжнародна рада з науки (ICSU); наук. кер. М.З. Згуровський. – К.: НТУУ «КПІ», 2009. – Ч.2. Україна в індикаторах сталого розвитку. Аналіз – 2009. – 200 с.
3. Бубенко П.Т. Регіональна науково-технічна система: проблеми управління та визначення ефективності // Економіка і регіон № 2 (5), 2005 – ПолтНТУ. – С.46-49.
4. Геєць В. Характер перехідних процесів до економіки знань // Економіка України. – 2003. - № 4. – С. 4-15.